

DA GRAD HERCEG NOVI, U 2015.GODINI, PODNESE KANDIDATURU ZA TITULU EVROPSKE PRIJESTONICE KULTURE 2021. GODINE

Projekat Evropska prijestonica kulture (EPK) započet je 1985. godine na inicijativu Meline Merkuri i Žaka Langa, tadašnjih ministara za kulturu Grčke i Francuske. Do danas, preko 50 gradova Evrope bili su nosioci ove titule. Projekat se razvijao ne gubeći svoj primarni cilj: da istakne bogatstvo sličnosti i razlika evropskih kultura, da podstiče prijateljstvo i osjećanje zajedništva među evropskim narodima.

Titula se stiče na period od godinu dana i predstavlja najznačajniji projekat u oblasti kulture u Evropi. EPK je u kategoriji najvećih događaja na svijetu, zajedno sa Olimpijskim igrama i EKSPOM. Od drugih projekata se razlikuje po obimu, trajanju, vidljivosti, zahtjevanom poštovanju visokih standarda i različitim tipovima koristi koja se ostvaruje tokom perioda realizacije projekta. Za svaku godinu se biraju po dva (nekad i više) grada, nosioca titule.

Period pripreme za kandidaturu i realizaciju je dug i definisan brojnim razvojnim etapama uz koordinaciju od strane Evropske komisije. Zahtjevi za dobijanje titule su visoki u umjetničkom i organizacionom smislu. Uspjeh događaja zavisi od kvaliteta programa, obavezanosti javnih autoriteta (posebno u domenu finansiranja) i učešća društveno-ekonomskih akcionara grada, regije i države. Velika zainteresovanost gradova za sticanje titule, govori u prilog značaja EPK.

Ovaj projekat donosi enormnu korist gradu, regiji i državi, na kulturnom, edukativnom, socijalnom i ekonomskom planu. To je jedinstvena prilika da se grad i regija obnove, da se unaprijedi njihov imidž, da postanu poznati i upečatljivi kako u regionu tako i na evropskoj i svjetskoj mapi. Poseban doprinos se ostvaruje i u razvoju turizma.

Korist koju grad – organizator stiče realizacijom ovog projekta, može se podijeliti u dvije, opšte kategorije:

Najefikasniji način za podizanje internacionalnog profila grada/regije/države

EPK, na najbolji mogući način doprinosi popravljaju imidža grada, regije i države. Izuzetnom vidljivošću i prepoznatljivošću u čitavom svetu, doprinosi repozicioniranju geografske tačke grada u jedinstven kulturni centar Evrope. Snažno doprinosi: dugoročnom razvoju kulture, širenju tržišta kulturnih dobara i broja njenih konzumenata, promociji turizma i privlačenju turista, stvaranju festivalske atmosfere, osećanju ponosa i samopouzdanja, promociji evropske kooperativnosti u kulturi i umrežavanju na evropskom nivou, podsticanju kreativnosti i inovatorstva te jačanju čitavog sektora kulturne i kreativne industrije, podsticanju talenata i

razvoju karijera lokalnih umjetnika, stvaranju platforme za edukaciju i sticanju praksi, povećanju broja radnih mjesta, društvenom razvoju u cjelini;

Najefikasniji način za ostvarivanje ekonomske dobiti za grad/regiju/državu

Ekonomska dobit koja se ostvaruje sa EPK, dijeli se u tri kategorije: **kratkoročna** (kroz programsku realizaciju; otvaranje velikog broja novih radnih mjesta, prodaja ulaznica, merčandajzing, turizam na opštem nivou, kulturni turizam, dnevni posjetioci, udio lokalnog stanovništva, kroz prihod ugostiteljskih objekata, prodavnica, hotela, taksi servisa, svih uslužnih delatnosti...), **srednjeročna** (izgradnja novih kulturnih zdanja i obnova postojećih, izgradnja novih objekata za druge namjene van oblasti kulture, infrastruktura, urbana revitalizacija) i **dugoročna dobit** (povećanje obima spoljnih investicija, povećanje obima unutrašnjih investicija, širenje obima kulturne i kreativne industrije, stvaranje ambijenta atraktivnog za biznis, visokostručne kadrove...). Izveštaj konsultantske agencije „Palmer-Rae“, zvaničnog predstavnika Evropske komisije govori, da se na 1€ uložen u EPK, gradu i državi vrati od 8-10€, što ga svrstava u red najznačajnijih događaja na svetu. Pozitivni efekti i koristi od realizacije EPK, prate se i evaluiraju u saradnji sa Evropskom komisijom u periodu od deset godina nakon realizacije projekta.

Istorijska šansa za Herceg Novi, regiju Boke i Crnu Goru

Od osnivanja projekta EPK, 1985. godine, legitimni učesnici su mogli biti isključivo gradovi iz država članica Evropske unije. Napravljena su samo dva izuzetka i to u slučaju Stavanger (Norveška) i Istanbula (Turska). EPK se realizuje na osnovu odluke i statuta Evropske unije a čitav proces vodi i nadzire stručno tijelo Evropske komisije. Proces donošenja odluke i usvajanja statuta je višegodišnji a njegov cilj je da definiše pravila projekta za period od 10 i više godina unapred. Evropska komisija je 2010. godine započela proces donošenja nove odluke za prihod od 2020-2033. godine. Evropska komisija je 2012. (EK broj: SWD/2012/0226, 20. jul 2012), uputila novi prijedlog pravila na usvajanje, Savjetu i Evropskom parlamentu. Po prvi put u istoriji, predloženo je učešće država koje nisu stalne članice EU, već su u statusu kandidata ili potencijalnih kandidata. Evropska komisija je prijedlogom obuhvatila i pet država iz regiona Balkana i to: Crnu Goru, Srbiju, Bosnu i Hercegovinu, Makedoniju i Albaniju. Savet i Evropski parlament, nakon usaglašavanja, usvajaju ovaj prijedlog i zvanično ga ratifikuju, 16.aprila 2014. godine – Odluka br: 445/2014/EU. Po ovoj odluci, državama koje su u statusu kandidata ili potencijalnih kandidata za članstvo u EU, omogućeno je da kandiduju svoj grad za titulu EPK, svake treće godine počev od 2021.g. Grad koji ne osvoji titulu, nema pravo na ponovni pokušaj ali je to dozvoljeno nekom drugom gradu iz iste države.

Takođe, prema ovoj odluci, krajnji rok za podnošenje aplikacije za titulu EPK 2021. godine, je 23. oktobar 2015. godine. Proces od dana prijave aplikacije do realizacije projekta traje šest godina. Time je, po prvi put u istoriji EPK dugoj 30 godina, stvorena istorijska šansa da Crna Gora bude legitiman učesnik u projektu koji omogućava fundamentalni razvoj društva i obezbjeđuje višestruku, dugoročnu korist.

MISIJA

Kultura i umjetnost su najbolji afirmatori društvenog razvoja. Nebriga i zanemarivanje ove činjenice vodi kulturnom i opšte-društvenom devastiranju vrijednosti na kojem počiva

država. Herceg Novi je grad bogate istorije i kulture. Ovdje su se ukrštale brojne evropske kulture, religije i civilizacije. Herceg Novi je grad sa specifičnim geografskim položajem, na ulasku u jedan od najljepših prirodnih zaliva svijeta koji je kao geografski predio predmet posebne zaštite UNESCO-a. Nekada centar važnih istorijskih i kulturnih zbivanja, Herceg Novi je prerastao u značajan turistički centar na južnom Jadranu.

Herceg Novi je takođe i grad usporenog razvoja posljednjih dvadeset godina i mesto u kome se zaustavio proces tranzicije kulturnog i turističkog sektora. Stagniranje pa čak i devastacija kulturne i turističke infrastrukture grada praćena je masovnom emigracijom mlađe edukovane generacije. Zaustavljanje tog trenda kroz stvaranje prostora za profesionalni angažman moguće je kroz realizaciju velikih, dugoročnih, sistemskih projekata u savezu i korelaciji sa regionalnim, evropskim i internacionalnim partnerima, čime Herceg Novi postaje dio i značajna tačka evropskog kulturnog ambijenta.

Napokon, grad Herceg Novi nema strategiju razvoja kulture što predstavlja premisu za dugoročni razvoj grada. Ovaj projekat ima važnu ulogu u adekvatnom pozicioniranju sektora kulture i turizma u strateškom planu razvoja grada Herceg Novog.

VIZIJA

Da realizacijom ovog projekta, Herceg Novom obezbijedimo preporod na kulturnom, infrastrukturnom i ekonomskom planu;

Da u periodu od 6 godina prođemo kroz jedinstven proces od ideje do realizacije najvažnijeg evropskog, strateškog projekta u kulturi „po knjizi“. Projekat EPK je najbolji primjer organizacione strukture, finansiranja, pripreme i realizacije programa koji se uspostavlja kao sistem na zdravim osnovama bez obaveze poštovanja tradicionalnih formi i modela, te nasljeđivanja starih grešaka;

U skladu sa evropskom praksom regionalnog udruživanja, želimo da pokrenemo inicijativu da se Herceg Novi i ostali gradovi povežu sa ciljem formiranja jedinstvenog „kreativnog regiona“ (Boka Creative Region).

Specifičnosti svakog grada determinišu njegovo mjesto u projektu i daju smjernice za realizaciju programske koncepcije.

Zajednički imenitelj je ljepota, jedinstvenost regiona južnog Jadrana i UNESCO region.

„Kreativni region Boka“ u procesu pripreme i realizacije projekta EPK, treba da izgradi svoje kapacitete, kako ljudske, tako i infrastrukturne, kako bi u dugoročnom procesu bio legitiman i značajan učesnik na međunarodnom planu ali i aktivan subjekt u učešću na evropskim projektima i fondovima. To ima za cilj obezbjeđivanje kontinuiranog razvoja čitave regije u budućnosti sa daleko većim potencijalima.

CILJEVI

Ostvarivanje konsenzusa između svih aktera na društveno-političkoj sceni kao garant stabilnosti realizacije projekta u dugom vremenskom periodu u kome može doći i do promjene političkih autoriteta;

Usvajanje koncepta kandidature grada Herceg Novog za titulu Evropske prijestonice kulture 2021. godine;

Pokretanje inicijative da se kandidaturi, kao partneri priključe gradovi regiona Boke Kotorske.

Pokretanje inicijative da se kandidaturi kao gradovi, partneri projekta iz šireg regiona, priključe: Trebinje, Dubrovnik, Skadar, Krf, Bari i drugi;

Da se projektom obuhvate i ostali gradovi u Crnoj Gori u realizaciji različitih kulturnih i društvenih programa;

Realizacija projekta EPK u skladu sa nacionalnom strategijom razvoja i nacionalnom strategijom u oblasti kulture;

STRATEGIJA

Da bi se ispoštovali standardi i ostvarili maksimalni dometi u realizaciji projekta EPK, neophodno je da se od samog početka uključe gradovi partneri, Ministarstvo kulture i Vlada Republike Crne Gore. Tokom perioda realizacije važna je participacija svih ostalih društveno-ekonomskih akcionara grada, regije i države uključujući sponzore i donatore.

Godina 2015.

Sve aktivnosti vezane za izradu aplikacije, tehničko-finansijske poslove, realizovaće Turistička organizacija Herceg Novog;

Kreiranje idejnog koncepta kandidature;

Izrada aplikacije za kandidaturu Herceg Novog za titulu Evropske prijestonice kulture 2021. godine;

Priprema komunikacione strategije kao sastavni dio aplikacije za kandidaturu;

Realizacija osnovnog vizuelnog identiteta kao sastavni dio komunikacione strategije;

Prijedlog organizacionog modela koji će biti nosilac projekta od trenutka usvajanja titule i početka implementacije projekta;

Predstavljanje projekta kandidature na svim značajnim evropskim događajima gdje je zastupljena tema vezana za promociju gradova i regija, kao i svim stručnim forumima i konferencijama u oblasti kulture, turizma, urbanizma i infrastrukture;

Saradnja sa Evropskom komisijom i ostalim evropskim institucijama u toku procesa kandidature;

Intenzivno međunarodno lobiranje ka donosiocima odluka i subjektima koji utiču na kreiranje mišljenja o evropskom kulturnom prostoru;

Potpisivanje „deklaracije časti” (declaration of honnor), kojim se grad obavezuje na realizaciju projekta prema usvojenoj aplikaciji;

Predaja aplikacije - kandidature, najkasnije do 23.oktobra 2015. godine.

Godina 2016.

Preduslov za nastavak aktivnosti je ulazak u uži izbor gradova, potencijalnih kandidata za titulu Evropske prijestonice kulture 2021. godine.

Razvoj i proširenje aplikacije do forme projekta kandidature. U ovoj fazi se elementi postavljani u aplikaciji za kandidaturu, razrađuju do nivoa projekta kandidature, koji će se implementirati po dobijanju titule;

Formiranje organizacionog tijela prema usvojenom modelu, koje će biti nosilac projekta i imenovanje umjetničkog direktora - umjetničkog savjeta projekta;

Nastavak procesa predstavljanja projekta na svim značajnim evropskim događajima gdje je zastupljena tema vezana za promociju gradova i regija, kao i svim stručnim forumima i konferencijama u oblasti kulture, turizma, urbanizma i infrastrukture;

Saradnja sa Evropskom komisijom i ostalim evropskim institucijama;

Intenzivno međunarodno lobiranje ka donosiocima odluka i subjektima koji utiču na kreiranje mišljenja o evropskom kulturnom prostoru;

Priprema delegacije grada Herceg Novog za fazu pregovaranja i odbrane projekta pred nezavisnim ekspertskim panelom - žirijem Evropske komisije;

Godina 2017. - 2022.

Preduslov je osvajanje titule Evropske prijestonice kulture za 2021. godine.

Objavljivanje titule;

Početak implementacije projekta po fazama, zaključno sa 2021. godine, kada se realizuje ukupan program;

Završetak dokumenta strategije razvoja kulture i turizma grada Herceg Novog;

Period po okončanju projekta, tokom 2022. godine je posvećen realizaciji ukupnog programsko-finansijskog izvještaja, knjige projekta koji se dostavlja Evropskoj komisiji, lokalnim samoupravama i Vladi Republike Crne Gore.

Herceg Novi ima šansu da sa svojim gradovima partnerima svoju sredinu učini prepoznatljivom u čitavom svijetu; da sliku o svom narodu učini ljepšom, da pokaže svoju posebnost, multikulturalnost, bogatstvo duha, kulture, tradicije, umjetničkih potencijala i kreativnosti. To je šansa za edukaciju, sticanje praksi, profesionalni rad i veliku dobit u različitim sektorima ekonomije.

Napomena:

Podaci bitni za Odluku:

da se Herceg Novi najkasnije do 23. oktobra 2015. godine kandiduje za titulu Evropska prijestonica kulture 2021. godine i da tokom 2015. godine sprovede sve potrebne aktivnosti predviđene planom i programom.

Sve aktivnosti na realizaciji ove inicijative obaviće Turistička organizacija Herceg Novi u saradnji sa stručnim timom i kulturnim sektorom Herceg Novom.

Sredstva za obavljanje zadataka obezbjeđuju se iz Budžeta TO HN i Budžeta Opštine.